

TE KOOP / ZU VERKAUFEN / FOR SALE
EEN KARAKTERISTIEK KERKORGEL

(het orgel werd in 2023 gerestaureerd!)

Bakker & Timmenga bouwden dit orgel in 1904 voor de Gereformeerde kerk te Wommels
Bakker & Timmenga baute diese Orgel 1904 für die reformierte Kirche in Wommels (NL)
Bakker & Timmenga buit this organ in 1904 for the reformed church in Wommels (NL)

Bakker & Timmenga

In 1880 stichtten Fokke Bakker (1842-1904) en Arjen Timmenga (1854-1920) een orgelmakerij in Leeuwarden. In de tachtig jaar van hun bestaan als familiebedrijf hebben zij het ambacht in stand gehouden, tegen alle moderniseringsdrang om hen heen in. Op 31 juli 1904, overlijdt Bakker. Timmenga zet dan het bedrijf voort en vormt in juli 1919 een compagnonschap met zijn zoon Bernard (1889-1972). Na het overlijden van Arjen Timmenga op 16 november 1920 leidt Bernard het bedrijf tot 1960. In dat jaar werd het bedrijf overgenomen door Harm Pieter Dam en Wopke Yedema. Bert Yedema nam het bedrijf in 1991 over. In 2023 werd het bedrijf opnieuw overgenomen, nu door Orgelmakerij Reil uit Heerde.

1880 gründeten Fokke Bakker (1842-1904) und Arjen Timmenga (1854-1920) ihr Unternehmen in Leeuwarden (NL). In den achtzig Jahren ihres Bestehens als Familienbetrieb haben sie, trotz aller Modernisierungsdrangs, das Handwerk aufrechterhalten. Bakker starb am 31. Juli 1904. Anschließend führte Timmenga das Unternehmen weiter und ging im Julie 1919 eine Partnerschaft mit seinem Sohn Bernard (1889-1972) ein. Nach der Tod von Arjen Timmenga am 16. November 1920 leitete Bernard das Unternehmen bis 1960. In diesem Jahr wurde das Unternehmen von Harm Pieter Dam und Wopke Yedema übernommen. Bert Yedema übernahm das Unternehmen im Jahr 1991. In Jahr 2023 wurde das Unternehmen erneut übernommen, diesmal von der Orgelbau Reil aus Heerde.

In 1880, Fokker Bakker (1842-1904) and Arjen Timmenga (1854-1920) founded their company in Leeuwarden. In the eighty years of their existence as a family business, they have maintained the craftsmanship, against all the urge to modernize around. Bakker dies on July 31st 1904. Timmenga then continued the company together with his son Bernard (1889-1972) as partner in July 1919. After the death of Arjan on November 16th 1920, Bernard led the company until 1960. In that year the company was taken over by Harm Pieter Dam and Wopke Yedema. Bert Yedema took over the company in 1991. In 2023, the company was taken over again, this time by Reil organ builders located in Heerde.

Het orgel in de Gereformeerde kerk van Wommels werd in 1904 gebouwd en in 1916 met een Trompet 8' uitgebreid. In 1951 volgde een restauratie door Bakker & Timmenga. In 1971 werd het orgel opnieuw gerestaureerd door Fonteijn en Gaal. Het kerkgebouw werd in 2016 verkocht. Van den Heuvel-Orgelbouw werd verzocht het orgel aan te kopen en daar t.z.t. een goede bestemming aan te geven. In het najaar van 2023 werd het binnenwerk van het orgel algeheel gerestaureerd. In het voorjaar van 2024 zijn deze restauratiewerkzaamheden gereedgekomen. De orgelkas is nog niet geschilderd omdat de kleurstelling naar wens kan worden aangepast. Ook de orgelbalustrade links en rechts van de orgelkas, alsmede de grote profiellijst aan de onderkant van de orgelgaanderij, zijn eventueel beschikbaar om te herplaatsen.

Dispositie / Disposition / Specification:

Prestant	8'
Bourdon	16' bas (C - B)
Bourdon	16' discant
Holpijp	8'
Viola di Gamba	8'
Octaaf	4'
Fluit	4'
Cornet	3 st. discant
Octaaf	2'
Mixtuur	2 -3 st.
Trompet	8'
Ventiel	

Klavieromvang: C - f³
Pedaalomvang: C - c¹

Het orgel verkeert nog vrijwel geheel in originele staat. Het is een stijlvol en karakteristiek instrument van hoge kwaliteit. De klank is als krachtig en authentiek te omschrijven.

Die Orgel befindet sich nahezu vollständig im Originalzustand. Es ist ein stilvolles und charakteristisches Instrument von höher Qualität. Der Klang ist kräftig und authentisch.

The organ is almost entirely in original condition. It is a stylish and characteristic instrument of high quality. The sound is powerful and authentic.

De orgelkas / das Orgelgehäuse / the organ case

De fraaie orgelkas is gemaakt van grenenhout en voorzien van fraai houtsnijwerk. Er zijn enige (krimp)scheuren maar deze kunnen eenvoudig worden hersteld.

Afmetingen

Hoogte : 3.70 meter (met bekroning op de middentoren ongeveer 4.20 meter)

Breedte : 3,15 meter

Diepte : 1,50 meter

De huidige kleur van de orgelkast is "gebroken" wit. De frontpijpen zijn gemaakt van een hoog tin-gehalte. Op de labia van deze fraaie frontpijpen is bladgoud aangebracht. Rond 1900 was het gebruikelijk om orgelkasten in een houtstructuur te verven, met name als eikenhout. Van-zelfsprekend is dit een specifieke (donkere) kleur en deze moet natuurlijk ook in een kerkgebouw passen. Hieronder een foto van de originele (eiken-imitatie)kleur van de orgelkas:

Das schöne Orgelgehäuse ist aus Kieferholz gefertigt und mit wunderschönen Schnitzereien versehen. Es gibt einige (Schrumpf-)Risse, die aber leicht repariert werden können.

Maße:

Höhe: 3.70 Meter (mit Krone auf dem Mittelturm ca. 4,20Meter)

Breite: 3,15 Meter

Tiefe: 1,50 Meter

Die aktuelle Farbe des Orgelgehäuses ist „Offwhite“. Die Prospekt Pfeifen sind aus einem hohen Zinnanteil. Die Labien wurde mit Blattgold versehen. Um 1900 war es üblich Orgelgehäuse in einer Eichenholzstruktur zu bemalen. Unter sehen Sie ein Foto der Originalfarbe.

The beautiful organ case is made of pine wood and has beautiful carvings. There are some (shrinkage) cracks, but these can be easily repaired.

Dimensions:

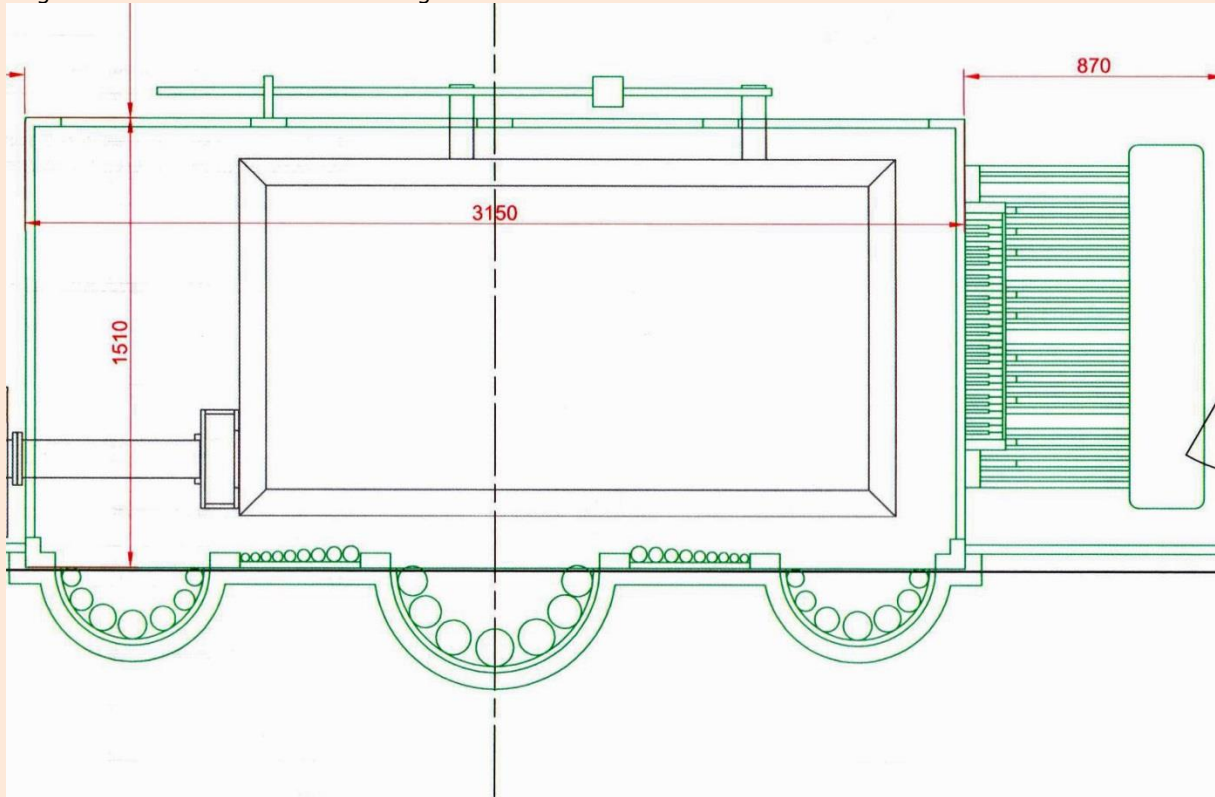
Height: 3.70 meters (with crown on the middle tower approx.. 4.20 meters)

Width: 3.15 meters

Depth: 1.50 meters

The current color of the organ case is "off-white". The Display pipes are made of a high tin-content. Gold leaf has been applied to the labia of these beautiful façade pipes.

Around 1900 it was common to paint the organ cases in an oak wood structure. Below a picture of the original oak imitation color of the organ case.

De speeltafel / Der Spieltisch / the console

De speeltafel van het orgel is na ruim 110 jaar nog nagenoeg in originele staat. De omlijsting van het klavier (de zogenaamde bakstukken) is zeer fraai vormgegeven. De klaviatuur (het manuaalklavier en het pedaal) zijn geheel gerestaureerd en dus als nieuw. De registerknoppen zitten allen boven de muziklessenaar, de in de knoppen ingelaten registernaamplaatjes zijn van porselein, het schrift is zelfs na 110 jaar nog goed leesbaar.

Der Spielschrank der Orgel befindet sich nach über 120 Jahre noch nahezu im Originalzustand. Der Rahmen (die Backenstücke) sind sehr schön gestaltet. Die Manualklaviatur und das Pedal wurde 2023 restauriert und sind somit neuwertig. Die Registerknöpfe befinden sich über dem Notenständer, die Registerbezeichnungen aus Porzellan sind nach 120 Jahren noch gut lesbar.

The console is after 120 years still virtually in its original condition. The Cheeks are very beautiful designed. In 2023 the manual keyboard and the pedal have been completely restored and are "as new". The stop knobs with designation plates of porcelain are situated above the music stand.

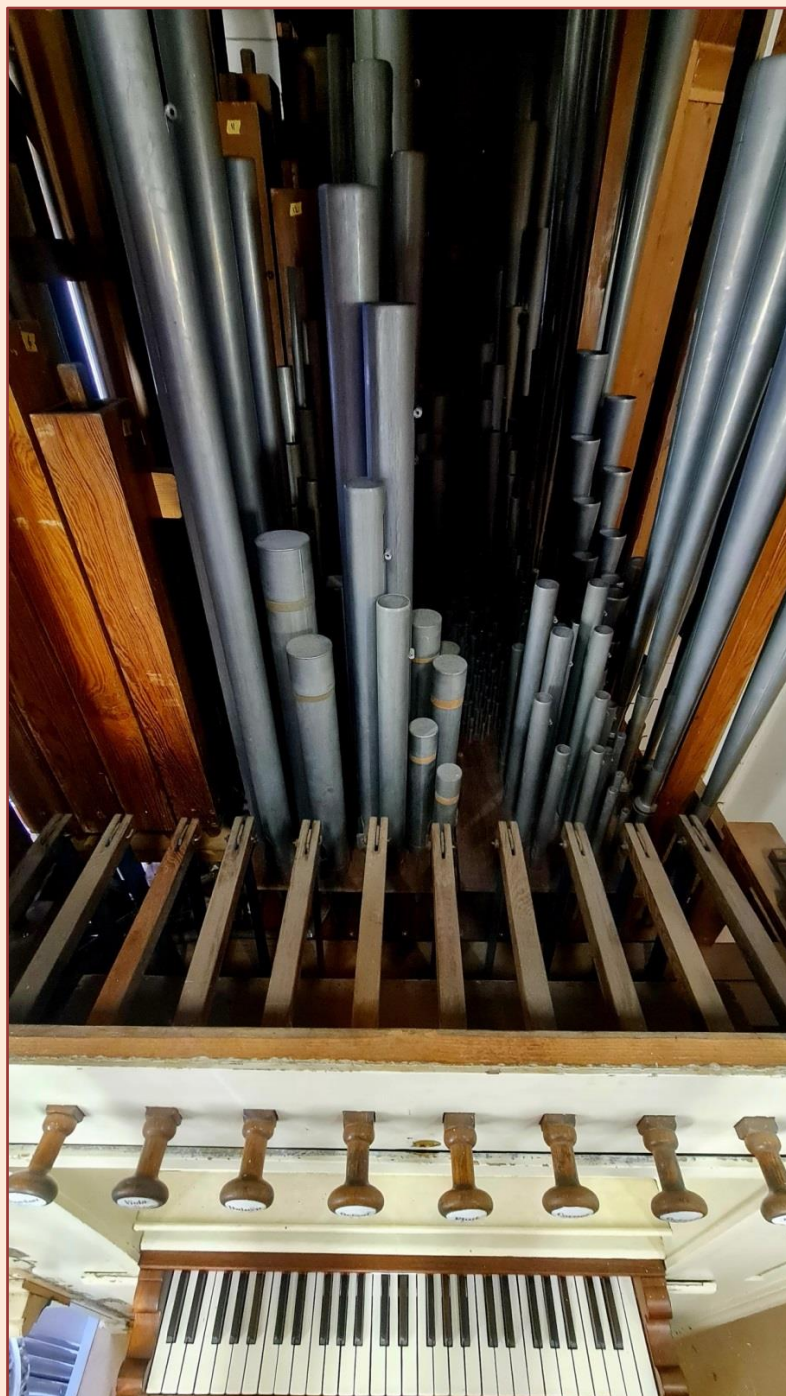
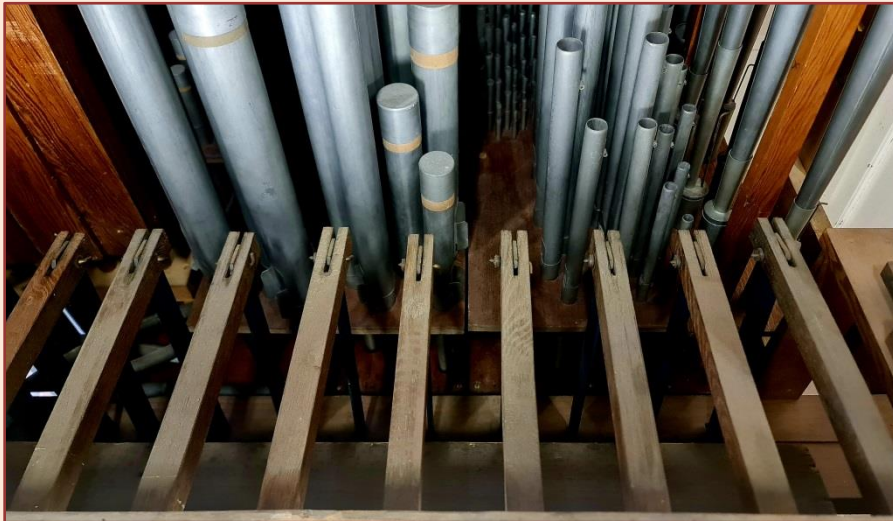
Mechaniken / Traktur / Action

De toets- en registermechanieken van dit orgel zijn op ambachtelijke wijze vervaardigd. De aanleg is eenvoudig en daardoor stabiel. Er werd niet bezuinigd op kwaliteit en materiaal. De mechanieken zijn algeheel nagezien en waar nodig gerestaureerd.

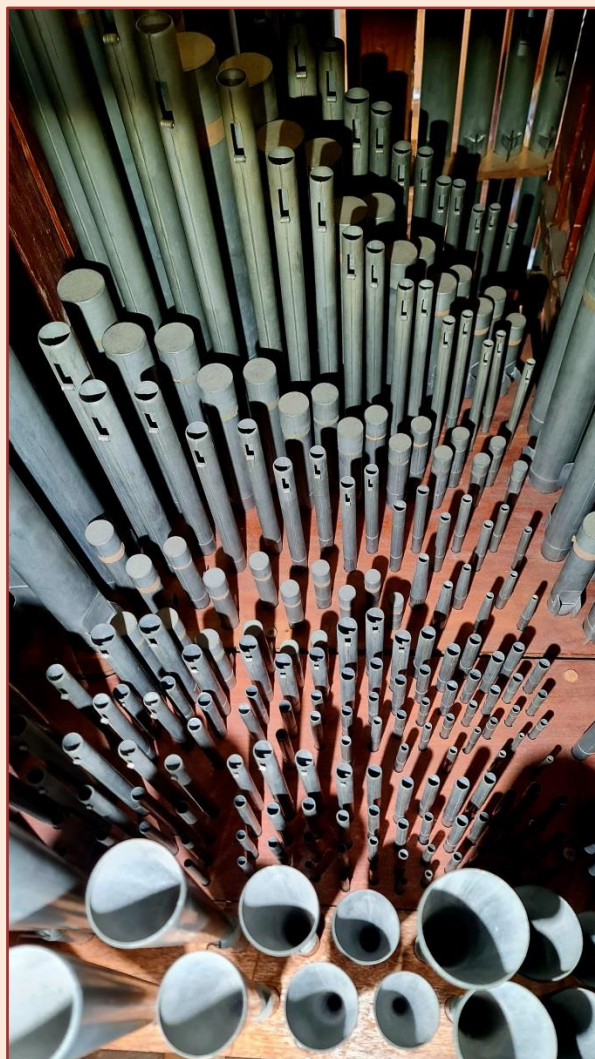
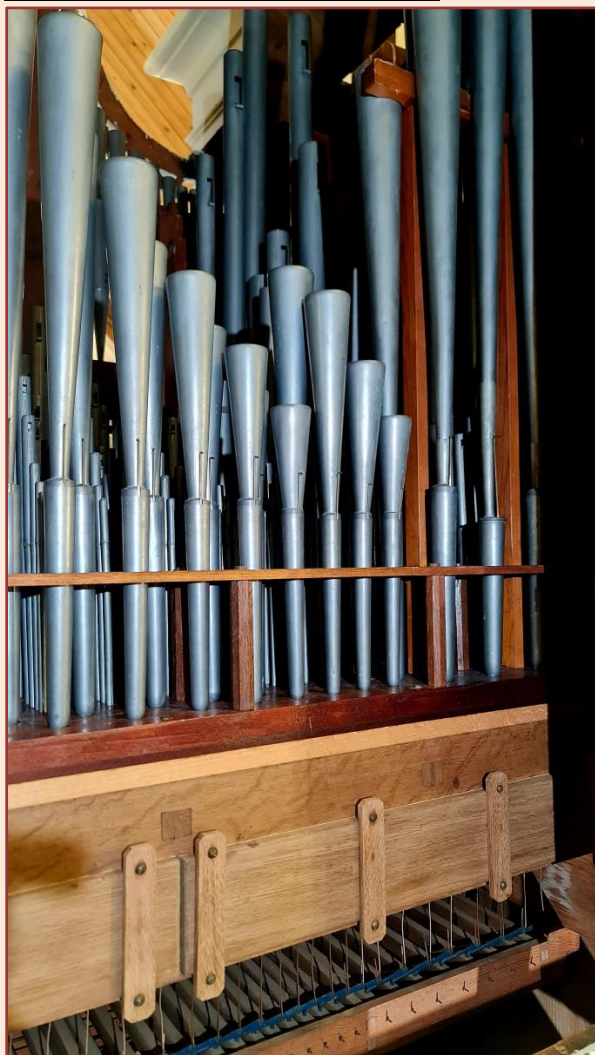
Die Tasten- und Registertraktur dieser Orgel sind auf traditionelle Weise gefertigt. Die Anlage ist einfach und daher stabil. Bei der Qualität und den Materialien wurden keine Abstriche gemacht. Die Traktur wurde vollständig überprüft und bei Bedarf restauriert.

The key- and stop action of this organ are constructed in the traditional manner: the whole is simple and therefore stable. No cuts were made on the costs for quality and materials. The action is completely checked, restored where necessary.

windlade / Windlade / wind chest

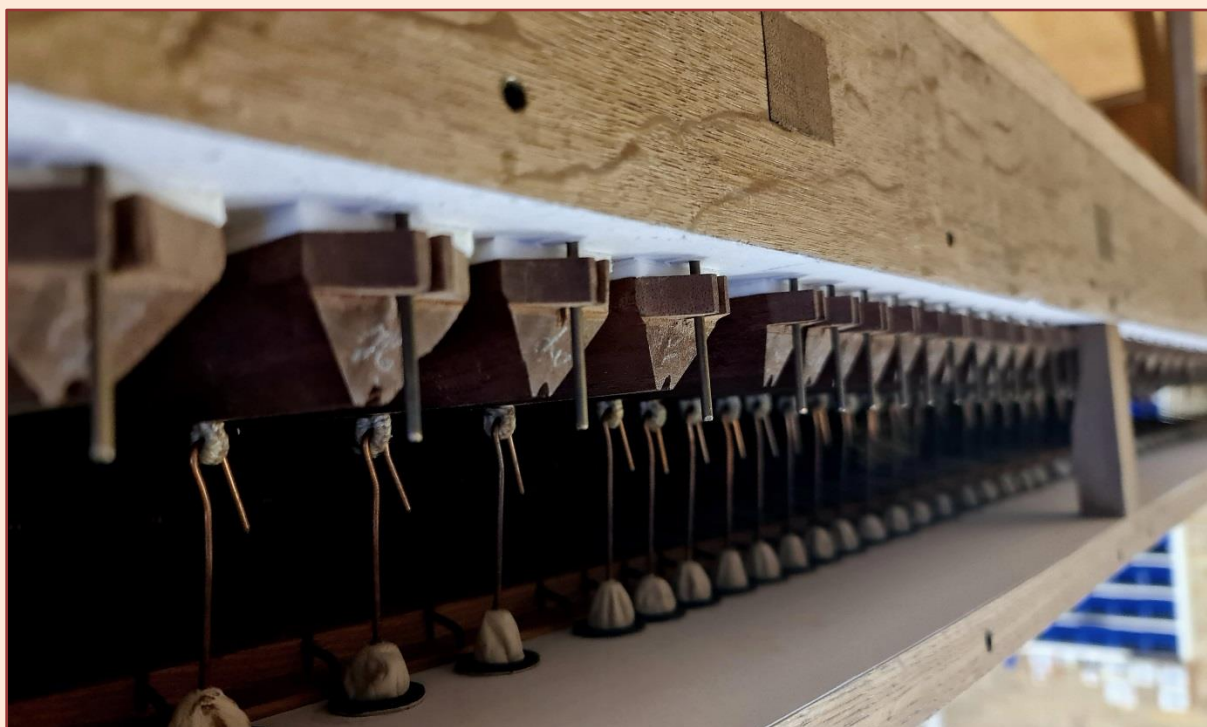

Op de windlade staan de meeste pijpen van het orgel. De windlade is op de gebruikelijke klassieke wijze vervaardigd. Bij de restauratie in 1971 zijn er enige technische veranderingen aan het originele sleepconcept aangebracht (de dammen tussen het cancellenraam en de pijpstokken zijn verhoogd om ruimte te maken voor de telescoophulzenafsluiting met drukveren). Daarbij zijn de originele mahoniehouten pijpstokken aangepast door de telescoophulzen in te boren. In 2023 werd de windlade algeheel gerestaureerd. De sleepafdichtingsconstructie van 1971 werd bij de laatste restauratie gehandhaafd. De leren pulpeten werden vervangen voor nieuw.

Die meisten Pfeifen der Orgel befinden sich auf der Windlade. Diese ist in gewohnt klassischer Weise gefertigt. Bei der Restaurierung 1971 wurden die Dämme zwischen die Registerschleifen erhöht um Platz für den Teleskophülsenverschluss (mit Druckfedern) zu schaffen. Die Pfeifenstöcke (aus Mahagoni) wurden angepasst. 2023 wurde die Windlade komplett restauriert. Die Schleifendichtung von 1971 wurde nach Überholung behalten. Die Lederpulpete wurden durch neue ersetzt.

Most of the organ pipes are installed on the wind chest. During the restoration of 1971 the leather seals were removed and telescopic slider seals with springs were installed. The mahogany toe-boards were adjusted. The wind chests were completely restored in 2023. The 1971 seal construction was retained. All leather was replaced.

De windlade van de houten pijpen Bourdon 16' basant bevindt zich aan de kop van de manuaal-lade (dus evenwijdig aan de linkerzijde van de orgelkas). De speeltafel bevindt zich aan de, vanuit de kerk gezien, rechterzijwand van de orgelkas.

Die Windlade der Holzpfeifen Bourdon 16' Basseite befindet sich am Kopf der Manuallade (also parallel zur linken Seite des Gehäuses). Der Spielschrank befindet sich, von der Kirche aus gesehen, an der rechten Seite des Orgelgehäuses.

The wind chest of the wooden Bourdon 16'pipes (bass) is located at the head of the manual chest (i.e. parallel to the left side of the organ case). The console is located on the right side of the case, as seen from the church.

De windvoorziening

De grote dubbele vouwbalg met twee schempbalgen zitten achter de panelen van de orgelkast en de handhefboom (zie bovenstaande foto's) waarmee het orgel in 1904 werd "gepompt". Onder deze magazijnbalg zitten nog steeds de twee schempbalgen die de lucht in de magazijnbalg pompen! Sinds de aansluiting van een elektrische ventilator is de handboom, die verbonden is met de scheppen, vastgezet (het systeem is dus buiten gebruik!). Het schapenleer was tot 2023 origineel. Omdat de grote dubbele vouwbalg balg geheel onderin het orgel zit is de balg na de demontage van het orgel algeheel gerestaureerd zodat deze weer als nieuw is. De twee schempbalgen zijn nog origineel en niet gerestaureerd, dit omdat de handpompinstallatie niet meer in gebruik is.

Hinter den Verkleidung des Gehäuses, und dem Handhebel, befindet sich der große Doppeltfaltenbalg mit zwei Schöpfbälgen, mit dem die Orgel 1904 „gepumpt“ werden. Seit dem Anschluss eines elektrischen Gebläse ist der Griff, der mit die Schöpfbälgen verbunden ist, gesichert und das System ist daher außer Betrieb. Das Leder war bis 2023 original. Da sich der große Doppeltfaltenbalg ganz unten in der Orgel befindet, wurde der Balg 2023 komplett restauriert. Die zwei Schöpfbälge sind aber nicht restauriert, dies da die Handpumpanlage nicht mehr verwendet wird.

The large double raise bellow, with two scoop-bellows, are situated behind the panels of the organ case back wall. The original hand pump is still there but is no longer used since the electric blower was installed. The sheepskin was original until 2023. Because the large double folding bellow is located at the very bottom of the instrument, it was decided to replace the leather completely during the restauration of 2023. However the two scoop bellows at the bottom are still original and not restored as the hand pump installation is no longer in use.

De ventilator (van het Zwitserse fabricaat Meidinger 220Volt) staat achter (buiten) de orgelkast in een geïsoleerde dempkist. De uitmonding is aangesloten op een windkanaal. De gewichten van gietijzer zijn origineel ondanks de verschillende uitvoeringen (er zijn gietijzeren platen, oude gietijzeren ramen en enige losse stukken gietijzer die bij elkaar de juiste winddruk bepalen).

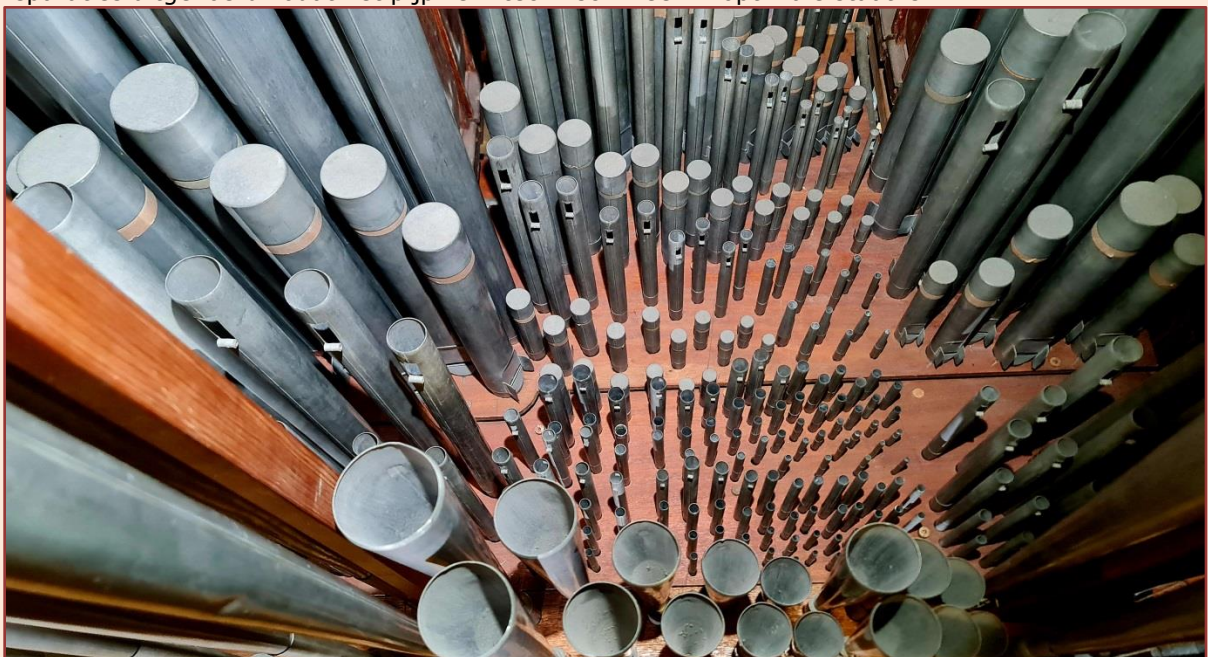
Das Gebläse (vom Schweizer Hersteller Meidinger 220VAC) befindet sich hinter des Orgelgehäuses in einem isolierten Kasten. Der Auslass ist mit einem Holzkanal and der Balg verbunden. Die gusseisernen Gewichte sind, trotz der unterschiedlichen Ausführungen, original).

The electric blower (from the Swiss manufacturer Meidinger, 220VAC) is located behind the organ case and connected to a wooden wind trunk. The cast iron weights on the bellow are original despite the different designs and measures (there are cast iron plates, old cast iron windows etc. that together determine the correct wind pressure).

Het pijpwerk / das Pfeifenwerk /the pipework

Het pijpwerk is grotendeels gemaakt van een tin/lood legering waarbij het percentage tin hoog is. De technische toestand was gezien de leeftijd uitzonderlijk goed, er zijn in 2024 wel kleine reparaties uitgevoerd zodat het pijpwerk technisch weer in optimale staat is.

Die Orgelpfeifen bestehen größtenteils aus einer Zinn/Blei-Legierung mit einem hohen Zinnanteil. Der technische Zustand war außergewöhnlich gut. Im Jahr 2024 wurden nur kleinere Reparaturen durchgeführt, so dass sich die Pfeifen wieder technisch in einem optimalen Zustand befinden.

The pipework is largely made of a high tin alloy. The technical condition was exceptionally good considering the age. In 2024 minor repairs were carried out so that the pipework is technically in optimal condition again.

Ook op de constructie van de Trompet 8' is niet bezuinigd. Bakker & Timmenga heeft hier vanaf c° een constructie met dubbele koppen toegepast (een ring & noot constructie) zodat de beker en ook de klank stabiel staat en het tongwerk vaster op stemming blijft.

Beim Bau der Trompete wurden keine Kosten gescheut: Bakker & Timmenga verwendete eine Ring- und Nußkonstruktion damit der Schallbecher und Klang stabiler (und Stimmfester) bleiben.

No expense has been spared in the construction of the Trumpet 8': Bakker & Timmenga used double heads (the so called ring & nut construction) so that resonators and sound are more stable.

Aanschafkosten / Kosten / costs

De aankoopprijs voor dit bijzonder karakteristieke orgel, zoals dat momenteel bespeelbaar staat opgesteld in de montagehal van de orgelbouwer te Dordrecht, bedraagt € 49.500,-- excl. 21% BTW.

Bijkomende kosten zijn:

- Schilderwerk en eventueel gewenste aanpassingen orgelkas,
- Eventueel gewenst verguldwerk,
- Het aanpassen en plaatsen van de bestaande balustraden links en rechts van de orgelkas,
- Het eventueel restaureren, plaatsen/afwerken van de grote profiellijst tegen de gaanderij,
- Verlichting en stroomaansluitingen in het orgel en bij de speeltafel.

Bovenstaande werkzaamheden zijn eventueel uit te voeren in samenwerking met vrijwilligers!

- Het transport, het plaatsen en afwerken van het orgel op de nieuwe locatie.
- Logies/verblijfskosten voor de orgelbouwers tijdens de werkzaamheden in de kerk.

De demontage, alsmede de installatie en verdere afwerking van het historische Bakker & Timmenga-orgel etc. zullen worden uitgevoerd door J.L. van den Heuvel-Orgelbouw bv. De kosten voor deze werkzaamheden zijn afhankelijk van de specifieke wensen van de opdrachtgever(s) en de eventuele inzet van vrijwilligers bij werkzaamheden als vervoer, aanleg elektra, (bouwkundige) aanpassingen schilderwerkzaamheden etc.

Der Kaufpreis für diese besondere Orgel, wie sie derzeit spielbar aufgestellt ist bei Van den Heuvel-Orgelbau, beträgt 49.500 Euro zzgl. 21% MwSt.

Zusätzliche Kosten sind:

- Malerarbeiten und eventuell gewünschte Anpassungen am Orgel-gehäuse,
- Beliebliche Vergoldung,
- Anpassung und Montage der vorhandenen Balustraden links und rechts des Orgelgehäuses,
- Anpassung, Restaurierung, Montage/Endbearbeitung des großen Profil unter der Orgel,
- Beleuchtungs- und Stromanschlüsse in der Orgel und am Spielschrank.

Die oben genannten Aktivitäten können möglicherweise in Zusammenarbeit mit Freiwilligen durchgeführt werden!

- Der Transport, die Installation und die Fertigstellung der Orgel am neuen Standort,
- Übernachtungs- und Unterkunftskosten für die Orgelbauer während der Arbeiten in der Kirche.

Die Demontage sowie der Einbau und weitere Fertigstellung der historischen Orgel werden von J.L. van den Heuvel-Orgelbau durchgeführt. Die Kosten für diese Arbeiten hängen von den spezifischen Wünschen des Kunden und dem möglichen Einsatz von Freiwilligen für Arbeiten wie Transport, Elektroinstallation, (bauliche) Anpassungen, Malerarbeiten usw. ab.

The purchase price for this characteristic organ, as it is currently installed and playable in the assembly hall of the organ builder in Dordrecht, is 49.500 euro excl. 21% VAT.

Additional costs are:

- Painting and any desired adjustments to the organ case,
- Any desired gold-leaf work,
- Adjusting and installation of the (existing) balustrades to the left and right side of the organ case,
- Eventual required restoration/installation/finishing of the heavy wooden profile frame against the organ gallery,
- Lighting and electrical power connections and parts in the organ and at the console.

The above activities can possibly be carried out in collaboration with volunteers!

- The transport, installation and finishing of the organ at the new location,
- Accommodation costs for the organ builders during the work in the church.

The dismantling, packing and installation and further finishing of the organ will be carried out by Van den Heuvel-Organ builders. The final costs for this work depend on the specific wishes of the client and the possible use of volunteers for work such as transport, electrical installation, structural adjustments, painting work etc.

Verdere inlichtingen / weitere Informationen / further information

Jan L. van den Heuvel – Orgelbouw bv

Amstelwijckweg 44

NL - 3316 BB Dordrecht

T. 078–6179540 (+31786179540)

vdheuvel.orgelbouw@wxs.nl

www.vandenheuvel-orgelbouw.nl